

nen bde forinden, kan Gaarden i den tilbageværende Tid blive drevet for Familiens Regning til dens Fordeel, og Godseieren sikkes de Afgifter og den Pligtopfyldelse, han kan kræve. Det andet Punkt angaaer Forholdet med Fæsteejerne. Her er en dobbelt Mangel, den ene, at der for Fremtiden gives meget for Lidt, og den anden, at der for Nutiden gives slet Intet. For Fremtiden giver Forslaget for Lidt, idet det jo vedbliver at holde fast paa, at Godseieren skal kunne træde imellem Fæsteejeren og den Mand, hun vil knytte sin Skæbne til. Det, jeg har sagt om den foregaaende Paragraph angaaende Forholdet imellem Godseieren og Bonden, synes mig maa være tilstrækkeligt — det er idetmindste tilstrækkeligt for mig — til at vise, at denne Godseierens Mellemtræden er usornøden og ganske ligegyldig. Der kan kun være en eneste Ting, der kan fordres, det er en forøget og forstærket Sikkerhed for, at Godseieren kan faae sine Afgifter af Gaarden; mere kan der slet ikke fordres. Om den Mand, som Enken gifter sig med, er Godseieren nok saa ubehagelig, er ligegyldig; naar han kun er Enken behagelig og betaler sine Afgifter, saa er det Alt, hvad der behøves, og var han derimod Godseieren nok saa behagelig, saa behøvedes det ikke, naar han var Enken ubehagelig. Det er med Hensyn til den kommende Tid; men den nærværende Tid har i den Henseende sine ganske simple og billige Fordringer. Det er ikke noget Contraktsforhold, hvorom der her er Spørgsmaal, det er Fæstelovgivningens almindelige Bestemmelse, der høves ved almindelig Lov. Jeg tør sige, at der ikke findes eet Fæstebrev, hvori denne Bestemmelse om Fæsteejeren er særlig fastholdt; den behøvedes ikke, thi den laa i Loven. Der trædes heller ikke nogen Contrakt for nær, thi det ligger i Loven; man kommer til den Erkjendelse, at Godseieren ikke mere behøver at see efter, hvorledes Fæsteejeren skal være, og at Sædeligheden kræver, at det nuværende Forhold hører op. Det maa være nok, Loven maa kunne paabyde det, den maa kunne fastsætte den Sikkerhed, som skal gives af den Paagjældende; maaskee endog et Slags Affindelsesforhold kan indtræde, men efterat man her, som det forekommer mig, har erkjendt, at Loven har bragt til et Usædelighedsforhold,

hvor den skal arbejde og virke for det Modsatte, maa Loven ogsaa kunne træde imellem og ordne. Ingen kan være Jordbrot i den Betydning, at han skal kunne modsætte sig dette; det vilde være at gaae ganske udenfor Begrebet. Jordbrotterne ere indsatte heri Lovgivningen for at styre Almuen til det Bedre; de kunne ikke være indsatte for at drage Fordeel af Usædeligheden, de kunne ikke være indsatte for at drage Fordeel af Enkens Trang til at faae en Mand, hun har Fortrolighed til, til at dyrke den Jord, som skal skaffe Midlerne tilveie til at ernære hendes Familie og betale Staten Sit og Godseieren Sit. — Det kan ikke være Meningen; der skeer efter min Mening de største Misbrug, og jeg behøver ikke at gaae langt for at hente Exempler paa Misbrug af denne Art. Jeg vilde ønske, at jeg her havde et af Fæstebrevene fra Bidstrupgaard's Gods, saa skulde man faae at see, at der ikke i den Henseende findes nogen ubilligere Godseier end Kjøbenhavns Bys. Kjøbenhavn eier et Fæstegods, Arvesæstegods. Enhver, der vil læse Fæstebrevene derfra, vil see, hvorledes Regjeringen med den allerførste Omhyggelighed har paabudt saadanne Regler, at Familien og dens Arvinger, selv de Arvinger, Familien har indsat, skal kunne blive ved Gaardene, og uagtet der bydes Staden Kjøbenhavn betydeligt Mere, end den har af Godsset, saa benytter den sig dog af disse Enkers Trang til at faae Mand til at skrue Betalingen op og sælge Godsset til en meget dyrere Priis, end den kan faae ud af det paa anden Maade, og den benytter den Trubsel, som ligger deri, til ikke at kunne komme ind paa Accord, hvorved den kunde faae det Dobbelte af, hvad den nu har. Man kan undersøge dette Forhold, og man vil faae at see, at der neppe findes nogen Besidder af Gods i Landet, der har handlet værre med sine Andergivne end Kjøbenhavns Bys. Ingen af Kjøbenhavns Bys Bestyrelse skal kunne sige, at de blive overraskede ved denne Udtalelse; de have haft langt og betimeligt Varfel. De Vedkommende have henvendt sig — og ogsaa jeg paa deres Vegne — til Regjeringen for at gjøre opmærksom paa den store Ulempe og Ubillighed, der ligger i dette Forhold; de have henvendt sig til Byens Øvrighed, de have skre-